

POHVALJENA HRVATSKA FOTOKARTA NA MEĐUNARODNOJ KARTOGRAFSKOJ IZLOŽBI

Fotoplan je list plana (karte) sastavljen od redresiranih okomitih zračnih snimaka jedin-stvenog mjerila, s nanesenom pravokutnom koordinatnom mrežom, opremljen nazivima, kotama i podacima izvan okvira.

Fotokarta je fotoplan na kojem je dio sadržaja dodatno istaknut kartografskim znacima, zemljišni oblici prikazani izohipsama, a objekti objašnjeni nazivima (Borčić, B., Kreiziger, I., Lovrić, P., Frančula, N.: Višejezični kartografski rječnik, Zbornik radova Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, br. 15, Zagreb, 1997).

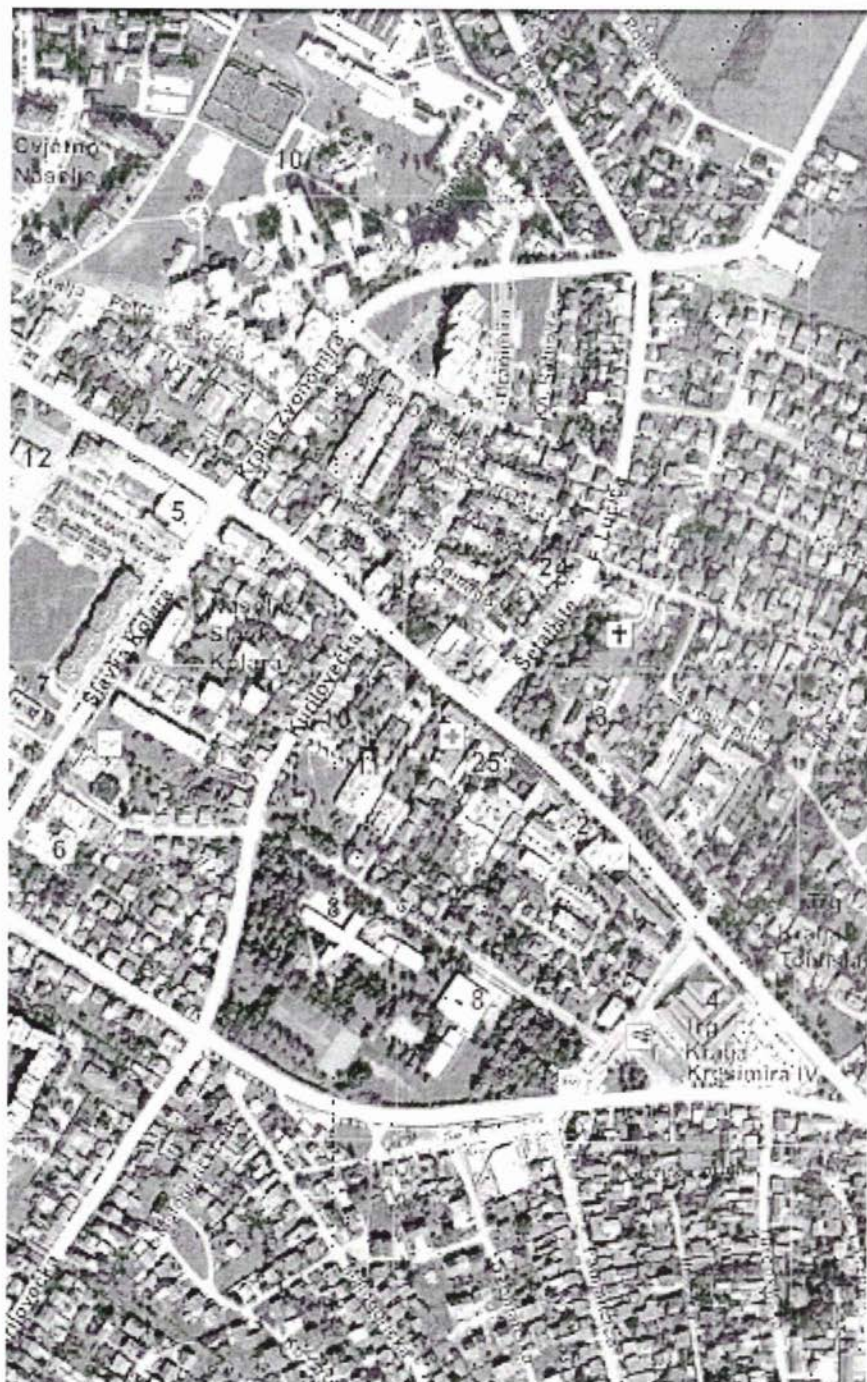
Tijekom proteklog vremena fotokarte su većinom bile jednobojne. Tako su, pri njihovu umnožavanju, okvir i kartografska mreža te vanjski opis bili crni, a izohipse i kote te top-nimi bijeli (u negativu) ili crni (u pozitivu). Danas se s pomoću računala može ostvariti kartografika bolje kvalitete od one izvedene ručnim ili fotomehaničkim postupcima. Upotre-bom suvremenog hardvera i softvera dobiven je niz novih mogućnosti. Tako je i digitalne fotokarte, koje su sada u boji, moguće dodatno obogatiti, npr. vrstama cesta, namjenom zgrada, nazivima objekata, signaturama i drugime. Fotokarte Švicarske i Njemačke različ-iti mjerila, od otprilike 1:2500 do 1:20 000, najčešće zadržavaju stvarne boje prirodnih i iz-gradenih objekata na zemljištu. Ipak, prometnice su istaknute svjetlosivom bojom na tam-noj podlozi. Nazivi pojedinih objekata, npr. rijeka, šuma itd. dani su bijelom bojom na tamoj podlozi. Važniji objekti označeni su brojkama crne boje u bijelom krugu ili kvadratu te do-datno objašnjeni u tumaču znakova.

Na temelju provedenih analiza kartografike klasičnih i digitalnih fotokarata, a također i najnovijih inozemnih ostvarenja, Frangeš i Poslončec-Petrić izradili su probni isječak digi-talne fotokarte, na kojem je predložena suvremena kartografika za turističke svrhe (detalj-nije vidi u: Frangeš, S., Poslončec-Petrić, V.: Kartografika digitalne fotokarte, Zbornik ra-dova "100 godina fotogrametrije u Hrvatskoj", urednik V. Kušan, izdavač HAZU, Zagreb, 1998, 235–240). Na tom je prijedlogu za isticanje glavnih prometnica primijenjena žuta, a za sporedne svjetlosiva boja, dok su imena ulica označena crnim slovima. Područja pod vo-dom prikazana su svjetloplavom bojom, a nazivi vodotokova, zaljeva i sl. slovima plave boje. Signature i nazivi objekata zbog kontrasta su crni na svijetloj podlozi ili bijeli na tam-noj podlozi. Krovovi kuća naglašeni su narančastom bojom.

Dr. Frangeš nastavio je započeta istraživanja i u suradnji sa Zvonkom Biljeckim objavio fo-tokartu Grad Velika Gorica u mjerilu približno 1:6000, veličine 69 cm × 80 cm u četvero-bojnom tisku. Naručitelj karte bio je Upravni odjel za prostorno planiranje i zaštitu okoliša Gradskog poglavarstva Grada Velike Gorice. Fotokarta je izrađena u suradnji tvrtki LaPer d.o.o. i Geofoto d.o.o. 1998. godine na temelju snimanja što ga je iste godina provela tvrtka Geofoto d.o.o. Poseban je zahtjev naručitelja bio u što većoj mjeri sačuvati izvorni zračni snimak sa svim krovovima i krošnjama, a kartografiku (slikovite, geometrijske i slovno-brojčane signature, nazive ulica, trgova i drugih objekata) potisnuti u drugi plan, odnosno prikazati vrlo diskretno i umjereno.

Osim osnovnih podataka o nazivu karte, mjerilu, naručitelju, snimanju, izradbi i autorima, u izvanokvirnom sadržaju nalazi se abecedni popis ulica, grb Velike Gorice i "pojmovnik". Upotreba riječi *pojmovnik* umjesto *tumač znakova* ili *legenda* donedavno je bila neuobičaje-na u hrvatskom jeziku i u hrvatskoj kartografiji. Njezina je prednost pred *tumačem znako-va* što jednom riječju zamjenjuje dvije. Odgovor na pitanje hoće li ona zaživjeti u hrvatskoj kartografiji ostavimo za budućnost. Uočimo ovdje samo da te riječi nema u prvom izdanju Aničeva *Rječnika hrvatskoga jezika* iz 1991., ali se pojavljuje u trećem, proširenu izdanju: "**pojmovnik** *m* <nom. mn pojmovnici> popis s objašnjenjima ili drugačije uređen tekst ili knjiga namijenjena upoznavanju s pojmovima bitnim za razumijevanje neke društvene i dr. pojave [– ruske avangarde]".

Fotokarta Grad Velika Gorica bila je jedan od pedesetak izložaka koji su predstavljali hrvat-sku kartografiju na Međunarodnoj kartografskoj izložbi održanoj u sklopu 19. međunarod-

Isječak fotokarte Grad Velika Gorica, pohvaljene na Međunarodnoj kartografskoj izložbi u Ottawi u kolovozu 1999.

ne kartografske konferencije u Ottawi, 1999. godine (detaljnije o izložbi vidjeti u: Frangeš, S., Lapaine, M., Paj, R.: Sudjelovanje Hrvatske na Međunarodnoj kartografskoj izložbi u Ottawi, Geodetski list 1999, 2, 168–174 ili Kidd, B. (urednica): International Cartographic Exhibition, Ottawa, Canada, 1999., katalog izložbe).

Posebno nas je razveselila vijest, koja je stigla iznenađeno, gotovo dva mjeseca nakon konferencije, da je fotokarta Grad Velika Gorica dobila pohvalu (Honorable Mention) za izvrsnost u kartografiji (Excellence in Cartography) Povjerenstva Međunarodne kartografske izložbe. Naime, u sklopu završnih svečanosti Međunarodne kartografske konferencije u Ottawi u kolovozu proglašene su najbolje karte i atlasi prema glasanju publike, delegata i službenog povjerenstva. Nacionalnim predstavnicima uručene su tada prigodne plakete. Uz pohvalu fotokarti Grad Velika Gorica stiglo je i popratno pismo s isprikom što plaketa nije uručena na kraju konferencije, kada su uručivane i ostale nagrade, zbog "vremenskih uvjeta" (time constrains).

Službeno povjerenstvo biralo je najbolje karte po temama: atlas, geološke, hidrografske, karte za rekreaciju, satelitske karte, topografske, karte gradova i ostalo. U skupini karata gradova nagrađena je slovenska karta Maribora, a pohvaljene su hrvatska fotokarta Grad Velika Gorica i nizozemska Militaire Stadsplattegrond's – Gravenhage.

Nadam se da mi autori neće zamjeriti ako im uputim nekoliko manjih primjedbi. Kako bi sljedeća fotokarta bila još ljepša i još bolja, predlažem autorima da pokušaju poboljšati čitljivost naziva (crno na tamnoj podlozi), kao i signature za taksi (taxi) i autobusni terminal (postaju ili stanicu). Budući da na fotokarti nema ni kota ni prikaza reljefa izohipsama, ostaje otvoreno pitanje kako ugraditi i te elemente da bi rezultat bio zaista *fotokarta* u smislu definicije navedene na početku ovoga prikaza.

Hrvatska sudjeluje na međunarodnim kartografskim izložbama koje se održavaju svake druge godine u sklopu međunarodnih kartografskih konferencija od 1993. godine (Köln 1993, Barcelona 1995, Stockholm 1997 i Ottawa 1999), a ovo je prvi puta da je na jednoj takvoj međunarodnoj kartografskoj izložbi pohvaljen hrvatski zemljovid! Stoga velike čestitke autorima i neka taj događaj bude zabilježen velikim slovima u povijesti hrvatske kartografije!

